

Katholieke Universiteit Leuven
Master in samenleving, recht en
religie/Master of Society, Law and
Religion
(master)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	13
5.4	Voorzieningen	15
5.5	Interne kwaliteitszorg	16
5.6	Resultaten	17
6	Oordelen visitatiecommissie	19
7	Oordelen NVAO	20
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	21

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 25 augustus 2009 heeft Katholieke Universiteit Leuven bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Master in samenleving, recht en religie/Master of Society, Law and Religion (master), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Interuniversitaire Raad. De aanvraag is ontvangen op 28 augustus 2009.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Master in samenleving, recht en religie/ Master of Society, Law and Religion (master) van de Katholieke Universiteit Leuven.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master in samenleving, recht en religie/Master of Society, Law and Religion (master) van de Katholieke Universiteit Leuven goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te Leuven wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010-2011 tot en met het einde van het academiejaar 2017-2018.

Den Haag, 4 december 2009

lc
Voor de NVAO,

Leendert J. Klaassen
Bestuurder NVAO

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 25 augustus 2009 heeft Katholieke Universiteit Leuven bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Master in samenleving, recht en religie/Master of Society, Law and Religion. De aanvraag is ontvangen op 28 augustus 2009.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Katholieke Universiteit Leuven een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Interuniversitaire Raad.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: Vlaamse Interuniversitaire Raad

Visitatiecommissie:

- Voorzitter: Mgr. Cyriel Eykens, Voorzitter van de Interdiocesane rechtbank van Tweede instantie van de Vlaamse Bisdommen;
- Leden:
 - Dr. Mr. A.P.H. Ton Meijers, universitair hoofddocent Kerkelijk recht, Universiteit van Tilburg;
 - Z.E.H. Jos Wouters, Abt van de Premonstratenzer Abdij te Averbode, professor kerkelijk recht Agripio;
 - Em.Prof. dr. Joost Lowyck, bijzonder gasthoogleraar, K.U.Leuven;
 - Dr.J.E.A. Gian Ackermans, universitair docent kerkgeschiedenis Radboud Universiteit en student kerkelijk Recht, Kanonistisches Institut te Münster

Secretaris: Dr. Steven Van Luchene, VLIR

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 17 januari 2008 en van 14 mei 2008 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de verantwoordelijke Faculteit gevraagd een uitgebreid zelfevaluatierapport op te stellen. De visitatiecommissie ontving het zelfevaluatierapport een aantal maanden voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid had dit document vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden. De commissieleden worden bovendien verzocht om voor elke opleiding een tweetal eindverhandelingen te selecteren uit een lijst van recente eindverhandelingen. Elk

commissielid heeft bijgevolg per opleiding minstens twee eindverhandelingen grondig gelezen vooraleer het bezoek plaatsvond. De visitatiecommissie hield haar installatievergadering op 12 maart 2008. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Verder heeft de visitatiecommissie op deze vergadering haar referentiekader geformuleerd. Daarnaast werd het programma van de bezoeken opgesteld en werd een eerste bespreking gehouden van de zelfevaluatierapporten. De tweede bron van informatie werd gevormd door de gesprekken die de Commissie tijdens haar bezoeken aan de opleidingen heeft gevoerd met alle geledingen die betrokken zijn bij academische programma's in Samenleving, recht en religie. Ook werd aan de instellingen gevraagd als een derde bron van informatie om een veelheid van documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de Commissie. Daar waar de Commissie het noodzakelijk achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen. Het bezoekschema voorzag – naast gesprekken met het bestuur van de faculteit, de opleidingsverantwoordelijken, de studenten, de assistenten, de docenten en de facultaire en opleidingsgebonden beleidsmedewerkers – steeds in een bezoek aan de faciliteiten (inclusief bibliotheek, leslokalen en computerfaciliteiten), een gesprek met de afgestudeerden van de opleidingen en een spreker waarop de Commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop personen op een vertrouwelijke wijze door de Commissie konden worden gehoord. Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de Commissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleidingen meegedeeld. Als laatste stap in het visitatieproces heeft de Commissie haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen in voorliggend rapport vastgelegd. De commissie heeft de K.U.Leuven bezocht van 27 tot en met 29 mei 2008.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

Bij het opstellen van het referentiekader heeft de commissie een aantal bronnen geraadpleegd. Onder meer heeft zij kennis genomen van het referentiekader zoals gehanteerd in 1997 bij de onderwijsvisiteatie Rechten, Notariaat en Kerkelijk Recht (oktober 1997), de eisen en criteria gesteld voor de canoniekrechtelijke graad 'Licentiatius Iuris Canonici' vervat in het Decreet van 2 september 2002, uitgevaardigd door de Congregatie van het Katholieke Onderwijs te Rome, de doelstellingen en eindtermen die de opleidingen in het zelfevaluatierapport voor hun eigen onderwijs hebben geformuleerd, het Vlaamse Structuurdecreet (2003) en het toetsingskader van het Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan (NVAO). Voor de omschrijving van de algemene (minimale) doelstellingen van een academische masteropleiding baseert de commissie zich op de ook in het Structuurdecreet ingeschreven vijf Dublin-Descriptoren. De visitatiecommissie stelt, naast de domeinspecifieke eisen, verder richtlijnen met betrekking tot onderwijskundige en onderwijsorganisatorische aspecten voorop als nastrevenswaardige doelen, waarop de opleidingen gericht dienen te zijn. Het referentiekader werd vóór het bezoek, maar na het inleveren van de zelfevaluatie, voorgelegd aan de opleidingen. Tijdens het bezoek van de visitatiecommissie werd de mogelijkheid geboden om het referentiekader met de opleiding te bediscussiëren.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De NVAO heeft over de onafhankelijkheid van de commissie bijkomende vragen gesteld aan de Erkeningscommissie. De Erkeningscommissie heeft aangetoond dat ze zich bij het bepalen van de onafhankelijkheid van alle commissieleden heeft gebaseerd op de bepalingen in de Handleiding onderwijsvisitaties van VLIR-VLHORA, met name punt 6.6.5. inzake onverenigbaarheden. Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkeningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit vijf leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Master in samenleving, recht en religie/Master of Society, Law and Religion (master) van de Katholieke Universiteit Leuven is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze

en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;

- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Katholieke Universiteit Leuven
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Leuven
- graad en de kwalificatie: Master in samenleving, recht en religie/master of Society, Law and Religion
- niveau en oriëntatie: master
- studieomvang¹: 60 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: geen
- onderwijstaal: Nederlands/Engels
- studiegebied: Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht
- aard van de aanvraag: accreditatie

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De commissie kan positief oordelen over het beoogde niveau en de algemene oriëntatie van de masteropleiding. Uit de bestudeerde documenten blijkt onder meer een duidelijke gerichtheid op het bijbrengen van algemene en algemeen wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau. De geformuleerde eindtermen bevatten verder ondubbelzinnige verwijzingen naar het noodzakelijk te verwerven gevorderde begrip van en inzicht in de wetenschappelijk-disciplinaire kennis. De eisen gesteld aan de masterproef alsook de referentie aan de nagestreefde nauwe band tussen onderzoek en onderwijs, getuigen daarbij van een voldoende aandacht voor de noodzakelijke academische competenties. De commissie constateert verder dat de eigen accenten van het Leuvense traject (de Kerk/Staat-verhouding en de relatie tussen civiel en canoniek recht) duidelijk tot uiting komen in het profiel van de opleiding. Uit de huidige formuleringen van de doelstellingen en eindtermen en de gesprekken met de Faculteit kan de commissie alvast voldoende duidelijk opmaken dat de initiële master een combinatie beoogt van een bredere

³ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

wetenschappelijke studie van politieke en maatschappelijke kwesties gerelateerd aan de Kerk/Staat-verhouding met een eerste grondige verkenning van de gespecialiseerde materie van het Kerkelijk Recht. De algemene opzet van deze opleiding is dus enerzijds een eigen in- en uitstroom te genereren op basis van het accent op deze bredere problematiek en anderzijds de student uitgebreid te laten proeven van (en zij die verder wensen te studeren een grondige basis te verschaffen in) de verdere canoniekrechtelijke specialisatie. De rol en eigenheid van de initiële master (die zoals aangegeven balanceert op de grens tussen een brede studie Kerk/Staat-verhouding en een smallere inleiding op het Kerkelijk Recht) zal goed geëvalueerd en bewaakt moeten worden. Het zal daarbij zaak zijn om beide finaliteiten goed in balans te houden en tegelijkertijd toch een duidelijke focus te behouden.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.9. Masterproef (indien van toepassing)

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.8 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

In de initiële master tekent zich de vooropgezette brede insteek duidelijk af in de 'fundamentele vakken' en wordt er, zoals in de doelstellingen voorzien, een eerste pakket canoniekrechtelijke vakken geprogrammeerd. De beoogde aandacht voor Kerk/Staat-verhoudingen laat zich aflezen in het opleidingsonderdeel 'Actuele kwesties van religie en samenleving' dat in elk jaar terugkomt. Ook de rechtscomparatieve component komt aantoonbaar aan bod in de Mgr. W. Onclin leerstoel. De commissie begrijpt dat de beperkte personele omkadering de Faculteit ertoe dwingt om verschillende opleidingsonderdelen cyclisch (twee- of driejaarlijks) te programmeren. Een studie van de inhoud van deze roterende vakken laat zien dat de volgtijdelijkheid ervan een minder belangrijke rol speelt en de student aan het einde van zijn traject steeds een volledig pakket verwerft dat beantwoordt aan de doelstellingen. Wel dient nagegaan te worden of de samenhang tussen beide opleidingen niet versterkt zou kunnen worden door het programmaonderdeel 'Algemene normen en kerkelijk zakenrecht' eerder in de manama, en het vak 'Rechten en plichten van christengelovigen' eerder in het fundamentele vakkenpakket van de initiële master te programmeren. Idealiter zou er in de initiële master gewerkt kunnen worden met een (verbredend) pakket voor zij die niet, en een (verdiepend) pakket voor zij die wel de manama wensen aan te vangen. Op die manier zouden eventuele hiaten in de vooropleiding (met name de kennis van Latijn en theologie nodig voor de verdere studie) vroeger opgevangen kunnen worden. De commissie begrijpt evenwel dat dit gegeven de huidige personeelsbezetting onmogelijk is.

Een gedegen onderzoeksgebondenheid van het onderwijs kan worden afgeleid uit de cursusinhouden die steunen op eigen en internationaal onderzoek. De commissie vernam ook dat in verschillende opleidingsonderdelen lectuuroopdrachten, syntheseoefeningen en seminars bijdragen tot het ontwikkelen van de nodige onderzoeksattitudes en -vaardigheden. Door de kleine groepen en het nauwe contact tussen docenten en de (vaak wat oudere) studenten, ontstaat er volgens beide ook een interessante confrontatie tussen de (internationale) ervaringen van studenten en de onderzoeksresultaten van de docenten. Nu in het volledige traject twee masterproeven

zullen worden opgezet, zullen de onderzoeksvaardigheden in de toekomst nog sterker gestimuleerd worden.

Gezien de bestaande neiging om lang met de masterproef te 'slepen' dient er volgens de commissie een strakker tijdsschema met vaste overleg- en evaluatiemomenten te worden opgezet (eventueel via Toledo). Het verbeteren van de informatievoorziening met betrekking tot de eisen en verwachtingen kan hierbij ook helpen. De commissie raadt ook aan om de mogelijkheid na te gaan om de student pas tot de eindexamens toe te laten na het afwerken van de masterproef.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De Faculteit beschikt over een beperkt personeelskader, maar kan daarnaast beroep doen op een keur aan vaak internationale gastdocenten, die een duidelijke meerwaarde vormen voor de programma's. Deze structuur van het kader laat volgens de commissie een grote flexibiliteit toe waarbij het mogelijk is om vlot in te spelen op actuele tendensen. Voor de ondersteuning van de programma's zoals deze nu zijn uitgetekend en met inachtneming van de blijvende mogelijkheid tot het aantrekken van gerenommeerde specialisten, kan de aanwezige waaier aan onderzoeksdeskundigheid van de staf volgens de commissie als adequaat omschreven worden. Relatief grote pakketten rusten (noodzakelijkerwijs) op een beperkt aantal schouders maar door creatieve inzet van externen zijn er geen storende hiaten. De eigen onderzoeksoutput van de vaste staf voldoet. Door het systeem van roterende vakken, het inzetten van externe docenten en het gebruikmaken van serviceonderwijs uit andere faculteiten voor de keuzepakketten recht en theologie werd steeds een voldoende ondersteuning verzekerd. Vanaf 2009, wanneer de drie studiejaren tegelijkertijd zullen lopen en er ook stages en een

tweede masterproef zullen bijkomen dreigt de situatie evenwel onhoudbaar te worden. Aangezien het te verwachten valt dat de doceer- en begeleidingslast van de docenten door de omvormingen eerder zal toenemen dan afnemen (een extra studiejaar, een extra masterproef en de stage) verdient het aanbeveling om na te gaan of er door middel van nieuwe (eventueel webgebaseerde) onderwijs- en evaluatievormen niet gezocht kan worden naar een lastenvermindering. Deelname aan onderwijsprofessionaliseringsactiviteiten dient in dit kader zeker gestimuleerd te worden.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel. De NVAO onderschrijft evenwel de zorg van de commissie en wijst erop dat de kwaliteit van de opleiding vereist dat ook in de toekomst de inzet van voldoende personeel wordt verzekerd.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De Faculteit kan bogen op de uitgebreide collectie van de internationaal gerenommeerde bibliotheek Godgeleerdheid. Ook op het vlak van Kerkelijk Recht beschikt de bibliotheek over een zeer uitgebreide en voldoende actuele collectie. Alle bronnen zijn ook in goede mate elektronisch ontsloten. De onderwijsruimten en de toegang tot didactische hulpmiddelen en PC's zijn aangepast aan de noden van de opleidingen en hun studenten. De mogelijkheden van het prima uitgebouwde Leuvense elektronische leerplatform Toledo kunnen door de opleidingen wel beter benut te worden.

Gezien de karakteristieken van de studentenpopulatie -vaak (binnen- of buitenlandse) oudere studenten met reeds een leertraject achter de rug en die in sommige gevallen ook een ruime beroepservaring hebben- is volgens de commissie in het kader van de studiebegeleiding vooral een efficiënte informatievoorziening van belang. Ad hoc problemen worden snel verholpen en organisatorische kwesties worden door de korte lijnen flexibel aangepakt. Ruimte voor verbetering is er wel nog met betrekking tot de meer 'formele' of structurele informatieverstrekking en begeleiding. Beginnende studenten zouden tevens duidelijk gewezen moeten worden op de eisen van de masterproef waarbij ook de begeleiding een formeler karakter zou mogen krijgen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De feitelijke werkzaamheid en het spreekwoordelijke hart van de kwaliteitszorgcultuur ligt volgens de commissie binnen de Faculteit vooral in de informele kanalen en circuits. Er is weinig afstand tussen studenten en docenten, iedereen kent iedereen en problemen, verzuchtingen of wensen worden openlijk of persoonlijk gesignaleerd en naar algemene tevredenheid van de studenten en afgestudeerden ook erg snel en efficiënt geremedieerd. De commissie meent dat deze informele aanpak een effectieve en op de huidige schaal van de Faculteit toegemeten praktijk is. Dit staat niet in de weg dat een en ander tegelijkertijd ook meer structureel zou kunnen worden aangepakt. Met name op het vlak van registratie en documentatie van gesignaleerde knelpunten is er nog een ruime marge voor verbetering. Hoewel de commissie kan concluderen dat er binnen de Faculteit een goed werkende en gesloten kwaliteitscirkel bestaat, wijst ze ook op de wenselijkheid om de opvolging van verbetermaatregelen beter te registreren en dus te systematiseren. Studenten en alumni geven aan voldoende gehoord te worden en zich betrokken te voelen bij het reilen en zeilen binnen de Faculteit. De commissie wijst er op dat het betrekken van de verschillende gremia hoofdzakelijk via informele kanalen verloopt en zij acht het raadzaam om bij de verdere uitbouw van de curricula ook regelmatig een meer formele feedback te organiseren.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Kijkend naar de cijfers uit het verleden dient de commissie vast te stellen dat deze, vooral wat de Nederlandstalige opleiding betreft, bezwaarlijk voldoende te noemen zijn. Waar over de laatste tien jaar 83% van de Engelstalige studenten nog op tijd het diploma haalt, slaagt over dezelfde periode bekeken slechts 50% van de Nederlandstalige studenten in de daartoe voorziene tijd. 30% doet er één jaar langer over en 10% studeert na twee extra jaren af. Geconfronteerd met deze bevindingen zegt de Faculteit dat de verklaring hiervoor vooral bij het 'slepen' met de thesis gezocht moet worden. De commissie wenst in dezen haar zorg uit te drukken en tevens een duidelijk signaal te geven. De Faculteit dient streefcijfers te formuleren en de rendementsgegevens in de toekomst van erg nabij op te volgen en -bij herhaling van dit fenomeen- een strategie te ontwerpen om dit tegen te gaan.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

Alumni toonden zich bijzonder tevreden over de genoten opleiding, gaven aan dat deze aantoonbaar bijdroeg tot hun huidige werkzaamheden en zegden vooral de inspirerende ontmoetingen met de docenten, het internationale karakter, de goede terugkoppeling naar de praktijk en de kleinschaligheid van de opleiding te hebben gesmaakt.

De thesissen zijn volgens de commissie van een goede kwaliteit en ook het feit dat deze kleine Faculteit er in slaagt om jaarlijks minstens één doctoraat te genereren wijst op een goed academisch niveau.

Expliciete streefcijfers inzake rendement worden door de Faculteit niet vooropgezet.

Kijkend naar de cijfers uit het verleden dient de commissie vast te stellen dat deze, vooral wat de Nederlandstalige opleiding betreft, bezwaarlijk voldoende te noemen zijn. De Faculteit dient streefcijfers te formuleren en de rendementsgegevens in de toekomst van erg nabij op te volgen. Ook zou gedacht kunnen worden aan een of andere vorm van intakegesprek waarin de interesse voor en de realiseerbaarheid van de studie voor de kandidaat-student kan worden besproken. De commissie beval eerder ook aan om de mogelijkheid na te gaan om de student pas tot de eindexamens toe te laten na het afwerken van de masterproef. Ten slotte moet de begeleiding en opvolging van de masterproeven meer structureel geschieden via een strakker tijdsschema met vaste overleg- en evaluatiemomenten.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten. De NVAO stelt vast dat het niveau van de theses goed is en dat ook de alumni positief zijn over de genoten opleiding. De NVAO beoordeelt

het onderwerp resultaten daarom als voldoende. Niettemin onderschrijft de NVAO de zorg van de commissie inzake het verbeteren van de rendementscijfers.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef ⁶	V
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	O

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	v
2 Programma	v
3 Inzet personeel	v
4 Voorzieningen	v
5 Interne kwaliteitszorg	v
6 Resultaten	v

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport. Dit heeft geleid tot een tekstuele wijziging.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Master in samenleving, recht en religie/Master of Society, Law and Religion (master) van Katholieke Universiteit Leuven uitgevoerd door Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

F 31 70 312 23 01

E info@nvaio.net

W www.nvaio.net

Aanvraagnummer #3734/#3753

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010-2011 tot het einde van academiejaar 2017-2018.